

Ett referat av sammanfattningen av utlåtandena

Utkastet till förvaltningsplan för vargstammen i Finland var på remiss 28.6 – 6.9.2019. Av utlåtandena har sammanställts en sammanfattning som detta referat baserar sig på.

Remissinstanserna

Remissinstanserna lämnade in sammanlagt 66 utlåtanden om utkastet. Fyra instanser svarade att de inte ger något utlåtande i ärendet. Remisstiden som pågick från den 28 juni till den 6 september 2019 var en vecka längre än den planerade tiden.

Ministerierna

inrikesministeriet, miljöministeriet

Ämbetsverken och inrättningarna osv.

Naturresursinstitutet, Livsmedelsverket, Forststyrelsen, Finlands viltcentral, Polisstyrelsen, Finlands miljöcentral, Sametinget och Naturvårdsverket

Landskapsförbunden och kommunerna

Norra Österbottens förbund, Österbottens förbund, Södra Österbottens förbund, Norra Savolax förbund, Sydkarelen förbund, Mellersta Österbottens förbund, Södra Savolax landskapsförbund, samkommunen för social- och primärvårdstjänster i Kust-Österbotten, Vörå kommun, Egentliga Finlands förbund, Satakuntaförbund, Nylands förbund och Korsholms kommun

Organisationerna och föreningarna

WWF Finland, Finlands naturskyddsförbund, Birkalands distrikt vid Finlands naturskyddsförbund, Luonto-Liitto ry, SEY Finlands Djurskyddsföreningars förbund, Djurrättspartiet, Naturskyddsförbundet Tapiola, Pelkosenniemen luonnonsuojeluyhdistys, Finska kennelklubben, Finska Beagleklubben, Finska Jämt- och Gråhundklubben, Finska spetsklubben, Finska Laikaklubben, Finska Stövarklubben, Finlands Jägarförbund, MTK, MTK Mellersta Österbotten, Intresseföreningen för en levande skärgård, Österbottens svenska producentförbund, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund, SLC Åboland, SLC Nyland, Renbeteslagsföreningen, Finlands pälsdjursuppfödarens förbund och Malaxnejdens jaktvårdsförening

De regionala viltvårdsråden

i Kajanaland, Mellersta Finland, Södra Tavastland, Sydöstra Finland, Lappland, Uleåborg, Österbotten, Norra Tavastland, Norra Savolax, Satakunta, Egentliga Finland och Nyland

Samarbetsgrupperna i vargreviområden

samarbetsgrupperna i Revonlahti och Lieksa

Respons från allmänheten

Två utlåtanden från privatpersoner, tre utlåtanden från medlemmarna i revirsamarbetsgrupperna i Raseborg-Salo

Inget utlåtande

Gränsbevakningsväsendet, Birkalands förbund, Mellersta Österbottens förbund, Nylands förbund

Kommentarer om utlåtandena om utkastet till förvaltningsplan för vargstammen i Finland

I detta referat ingår först allmänna kommentarer om förvaltningsplanen och planprocessen och därefter remissinstansernas åsikter och synpunkter på förvaltningsplanens ämnesområden. De mer detaljerade kommentarerna finns i sammanfattningen av utlåtandena. I referatet presenteras centrala kommentarer och synpunkter på förvaltningsplanens olika delområden.

Processen för att uppdatera förvaltningsplanen och allmänna kommentarer om förvaltningsplanen

Allmänt taget beskriver remissinstanserna utkastet till förvaltningsplan som en bra och fungerande helhet. Om detaljerna råder det dock delade åsikter. Enligt några remissinstanser fanns det ett behov av att uppdatera förvaltningsplanen.

Vissa instanser konstaterar att planutkastet visar centrala konflikter kring förvaltningen av vargstammen och att utkastet innehåller flera lösningar för att avhjälpa dem. Målet med förvaltningsplanen är att samordna behoven hos de människor som bor och arbetar i vargrevir och vargstammens skyddsbehov. Till denna del är planen lyckad. Det är viktigt att de lokala människornas synpunkter beaktas vid förvaltningen av vargstammen. Korsholms kommun och Vörå kommun konstaterar att kommunerna ska beaktas som aktörer i förvaltningsplanen.

Till exempel Finlands miljöcentral och miljöministeriet har gett kommentarer om processen för att uppdatera förvaltningsplanen. De anser att processen är lyckad och påpekar att man under processen har hört många olika sakkunniga och engagerat intressegrupper som har att göra med vargfrågor. De regionala viltvårdsråden i Uleåborg och Norra Tavastland konstaterar att de regionala mötena kring uppdateringen av förvaltningsplanen har varit bra. Tapiola rf och Pelkosenniemen Luonnonsuojeluyhdistys konstaterar att en ännu större grupp av olika sakkunniga borde ha deltagit i processen. Enligt Finska Jämt- och Gråhundklubben var jakthundsorganisationerna inte representerade i processen.

Enligt Tapiola rf innehåller utkastet i sig inget nytt jämfört med de tidigare versionerna.

En del av de regionala viltvårdsråden och landskapsförbunden frågar om de resurser som reserverats för åtgärderna bör framgå av förvaltningsplanen.

Enligt Pelkosenniemen Luonnonsuojeluyhdistys uppfyller planutkastet inte de uppställda kraven. Vissa instanser, såsom Naturresursinstitutet och Livsmedelsverket, föreslår vissa detaljerade preciseringar i formuleringarna och ber att några sakfel rättas till.

Finlands viltcentral och Naturresursinstitutet framhåller att projektet Life BorealWOLF som fått ett finansieringsbeslut ska beaktas i förvaltningsplanen. I planutkastet står att planen kan kompletteras om det blir klart att projektet genomförs.

Målen för förvaltningen av vargstammen 1.

Målen för förvaltningen av vargstammen tas upp av många remissinstanser som allmänt taget ser att målen är bra. Vissa remissinstanser är belåtna med att målen begreppsmässigt är separerade från varandra.

Det har också framförts avvikande åsikter om minsta livskraftiga vargstam: i förvaltningsplanen föreslås 25 flockar, vilket enligt Birkalands naturskyddsdistrikt är för få. MTK Mellersta Österbotten bedömer att redan 15 reproducerande par tryggar vargstammens gynnsamma skyddsstatus inom Finlands territorium. Djurrättspartiet anser att målet på kort sikt bör vara en gynnsam skyddsnivå och på längre sikt största möjliga population. Den ekologiska miniminivån för Finlands vargstam är enligt Pelkosenniemen luonnonsuojeluyhdistys 50 reproducerande flockar.

De flesta remissinstanserna är eniga om tanken att Finlands vargstam ska, när man tänker på en gynnsam skyddsnivå, ses som en del av vargstammen i Skandinavien och Ryssland. När man ser på den gynnsamma skyddsnivån ska man enligt Finlands naturskyddsförbund inte räkna med Ryssland eftersom Ryssland inte är medlem i EU och man inte vet tillräckligt om landets vargstam. Den beskrivning av populationens gynnsamma skyddsnivå på fennoskandinavisk nivå som ingår i utkastet är enligt miljöministeriet inte lyckad med tanke på EU-rapporteringen. Miljöministeriet påpekar dock att detta inte innebär att förhållandet mellan arternas populationer och växelverkan med grannländernas stammar inte kan beaktas. Ett ökat samarbete är också värt att understöda.

Vissa remissinstanser frågar om en gynnsam skyddsnivå ska fastställas per antal eller ännu noggrannare.

Att minska olagligt dödande av vargar 2.1.2.

Många remissinstanser, till exempel miljöministeriet, Finlands miljöcentral, Finlands viltcentral, Forststyrelsens naturtjänster, Satakuntaförbundet och miljöorganisationerna, anser att det är bra att förvaltningsplanen tar upp frågor som gäller olagligt dödande. Vissa instanser tycker att förslagen till åtgärder för att minska olagligt dödande till exempel med hjälp av kommunikation och en effektivare jakt- och fiskeövervakning är fungerande. En del av remissinstanserna är också av den mening att förslaget att öka Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakares rättigheter är bra. Vidare påpekar Forststyrelsens naturtjänster att det är bra att man tydligt och rakt ut talar om olagligt dödande.

Bland annat Nylands och Österbottens landskapsförbund samt MTK anser att tillåten jakt minskar olagligt dödande av varg.

Enligt Finska Jämt- och Gråhundklubben lägger man en alltför stor skuld på lokala människor för tjuvskytten. Att stämpla jägare som tjuvskyttnar har enligt Finska spetsklubben fått en underligt stor vikt i utkastet.

Naturresursinstitutet konstaterar att LIFE-projektet som snart ska starta producerar verktyg till hjälp för jakt- och fiskeövervakningen.

Ersättande av skador 2.1.1., proaktiv verksamhet 2.2.1. och förebyggande av skador 2.2.3.

De flesta remissinstanserna (Finlands viltcentral, producentorganisationerna, jakt- och miljöorganisationerna, de regionala viltvårdsråden, landskapsförbunden och kommunerna) lyfter fram frågor som handlar om att förebygga och ersätta vargskador. Enligt de flesta instanserna är det bra att i förvaltningsplanen står att skador på husdjur och hundar orsakade av vargar ska ersättas fullt ut.

Skadorna ska också ersättas så snabbt som möjligt. Kommunikationen om och resurserna för att förebygga skador ses av många som viktiga frågor.

Om detaljerna råder det delade åsikter. En del av remissinstanserna anser att det är nödvändigt att man preciserar grunderna för att bestämma ersättningsbeloppen samt villkoren för stöd för att förebygga skador samt betalaren. Till exempel Nylands förbund, SLC Nyland, MTK rf och MTK Mellersta Österbotten är dock av den åsikten att staten ska ersätta kostnaderna för förebyggande av skador. En del anser att man utöver att man ersätter till exempel kostnaderna för stängsel mot rovdjur ska också ersätta kostnaderna för underhåll. Enligt Österbottens regionala viltvårdsråd är det ett bra förslag att man utreder möjligheterna att använda EJFLU:s medel för att förebygga skador av rovdjur. Enligt Luonto-Liitto och Tapiola rf ska EU:s stöd för att förebygga skador av rovdjur marknadsföras på ett mera synbart sätt. SLC rf och MTK konstaterar att EJFLU:s medel inte ska användas för att finansiera förebyggandet av skador av rovdjur. Enligt Luonto-Liitto ska man vid betalningen av skadeersättningar ta hänsyn till huruvida man försökt förebygga skadorna. Pelkosenniemien luonnonsuojeluyhdistys anser att man bör förhålla sig kritiskt till betalningen av ersättningar och att ersättningar endast ska betalas i områden med en hållbar vargstam.

Vissa remissinstanser föreslår ändringar i grunderna som bestämmer vilka alla skador ersättningen täcker och vad ersättningen grundar sig på: enligt till exempel MTK Mellersta Österbotten ska självrisken vara 0 euro och enligt Österbottens förbund ska ersättningen motsvara återanskaffningsvärdet. Enligt MKT täcker ersättningen inte allt det extra arbete som följer av utredningen av skador, eftersökandet och samlingen av bortsprungna djur.

Finlands Jägarförbund och hundorganisationerna framför att hundskador spelar en stor roll i den vargrelaterade konflikten. Den stora utmaningen med planen är att svara på frågan om hundskador och hur jakten med hund kommer att se ut i framtiden. När det gäller att förebygga skador på hundar vill remissinstanserna lyfta fram till exempel den geografiska information om vargar som gps-uppföljningen ger samt utvecklingen av säkerhetsvästar.

Finlands pälsdjursuppfödarens förbund och till exempel Österbottens förbund och Österbottens svenska producentförbund påpeka dessutom att de skador som drabbar pälsdjuren inte nämns i förvaltningsplanen och att de måste finnas med i planen.

Livsmedelsverket påpekar att det vore bra att i punkt 2.1 nämna landsbygdsnäringsmyndigheternas roll när det gäller att konstatera och bedöma skador.

Vissa remissinstanser ställer sig gärna bakom förslaget om en informationstjänst som gäller viltskador.

Reaktioner på vargar som orsakar upprepade olägenheter eller problem, skador eller hot 2.2.2.

De flesta remissinstanserna som har en kommentar om "Definitionen av varg som orsakar oro, hot och fara" konstaterar att tabellen förtydligar myndigheternas roll i olika situationer. Polisstyrelsen och SLL framför att punkt 3 i tabellen överlappar med 2 B och att den ska strykas.

Enligt MTK Mellersta Österbotten ska vargarnas inverkan på människors vardagliga liv beaktas. Polis- och viltvårdsmyndigheterna ska omedelbart och med tillräckliga resurser ingripa i säkerhetsriskerna orsakade av vargar.

Det är också bra att förvaltningsplanen förklarar vad bortjagande på egen hand innebär.

Kajanalands regionala viltvårdsråd och en privatperson lyfter fram användningen av åtel och dess negativa inverkan på vargar, bland annat att vargar blir oskygga mot människor.

Några regionala viltvårdsråd och kommuner tar upp andra kostnader som hänför sig till vargar, såsom skolskjutsar. Ett par av dem föreslår att staten ska ersätta kostnaderna för skolskjutsar och att frågan ska tas med i förvaltningsplanen.

Enligt Kust-Österbottens samkommun, Österbottens förbund, Österbottens Svenska producenter och SLC Nyland ska processen med dispenser göras smidigare.

Även bortjagandet tas upp i en del av utlåtandena. Enligt Luonto-Liitto skulle det till exempel vara bra att testa olika sätt att jaga bort vargar. Det regionala viltvårdsrådet i Uleåborg anser att tillståndsprocessen när det gäller att skrämma bort vargar ska ses över för att verksamheten ska bli smidigare. Vissa instanser anser också att handlingsätten i samband med bortjagandet bör definieras utförligare och att det behövs information om hur effektiva dessa handlingsätt är.

Djupare och bredare information om vargstammen 2.3.

Många av de regionala viltvårdsråden, landskapsförbunden och miljöorganisationerna anser att gps-märkning är viktig. Norra Österbottens förbund, Satakuntaförbundet, Tapiola rf och Uleåborgs regionala viltvårdsråd konstaterar att bestämmelserna om gps-märkningen ska lättas upp. De regionala viltvårdsråden i Österbotten och Uleåborg konstaterar att gps-uppföljningen ska utvecklas. Gps-märkningen är viktig både med tanke på att följa upp stammen, förebygga skador, producera information och förebygga olagligt dödande. Även hundorganisationerna tar upp användningen av den information som fås via gps.

Enligt några remissinstanser är det viktigt att bedömningen av stammens storlek och bedömningsmetoderna utvecklas vidare. Att utveckla insamlingen av information om de observationer som människor gör är också av vikt.

En del av instanserna är av den åsikten att det är en bra sak att man fortsätter och utvidgar den DNA-baserade uppföljningen. Även vikten av att använda sig av vetenskaplig forskning och satsa på kommunikationen kring den framhålls av vissa instanser.

Naturresursinstitutet föreslår några preciseringar i kapitlet 2.3.

Att utveckla dialogen mellan administrationen, forskningen och intressegrupperna 2.4.

Ganska många regionala viltvårdsråd, landskapsförbund och vissa organisationer lyfter fram att det är viktigt att utveckla revirsarbetsgruppernas arbete och att grupperna har en roll när det gäller att förbättra förvaltningen av vargstammen. Ytterligare lyfter vissa instanser fram att de möten och träffar som föreslås i planen (till exempel möten över landskapsgränserna) är en bra sak.

En del av remissinstanserna understryker vikten av att göra informationen begripligare. Kommunikation och öppen växelverkan är viktiga för att bygga upp förtroende. Utöver varginformationen är det viktigt att ta upp hur myndigheterna agerar i olika situationer när en varg och en människa möts och vad man ska göra i eventuella hotfulla situationer. Många remissinstanser betonar vikten av

kommunikation, informationsutbyte och dialog mellan administrationen, forskningen och intressegrupperna.

Gränsöverskridande samarbete 2.5.

Enligt många instanser, såsom Finlands miljöcentral, miljöministeriet, Forststyrelsen, Sydkarelen förbund, Luonto-Liitto, WWF Finland samt de flesta regionala viltvårdsråden, är det viktigt med internationellt samarbete.

Även målet att få vargar till Skandinavien för att trygga den genetiska mångfalden hos vargstammen i Skandinavien tas upp av några instanser.

Renbeteslagsföreningen understöder inte förslaget om handel med naturvärden. Enligt WWF Finland är förslaget om handel med naturvärden lovande. Finlands naturskyddsförbund konstaterar att det är värt att pröva naturvärdeshandeln eller de revirbaserade ersättningsmodellerna också på andra ställen i renskötseområdet.

Flerartsförvaltning 2.3.1.

Vissa regionala viltvårdsråd lyfter fram flerartsförvaltningen som de betraktar som en viktig helhet. Enligt Luonto-Liitto är det bra att inverkan av stora rovdjur på älgstammen beaktas vid förvaltningen av stammen. Enligt SLC Åboland och SLC får man inte låta beståndet av klövdjur växa eftersom en större population orsakar fler skador på plantskog.

MTK anser att det är nödvändigt att man beaktar stora rovdjurs inverkan på hjortdjursbestånden och planeringen av jakten. MTK understöder flerartsförvaltning. MTK motsätter sig skarpt att ett rovdjursbestånd som är starkt på grund av flerartsförvaltningen ska beaktas i de regionala målen för älgbeståndet.

Enligt miljöministeriet har förhållandet mellan hjortdjur och vargar behandlats rätt snävt. Ministeriet anser att i fortsättningen ska man sätta sig mer in i betydelsen av bestånden av vitsvanshjäortar.

Stamvårdande jakt efter varg 2.6.2.

I utkastet till förvaltningsplan för vargstammen presenteras ett projekt som handlar om stamvårdande jakt. Om EU-domstolens avgörande gör det möjligt ska Finland tillåta stamvårdande jakt. De flesta remissinstanserna tar ställning till projektet. Till största delen får projektet stöd, men det finns skillnader i detaljerna och villkoren.

Luonto-Liitto vill inte tillåta stamvårdande jakt.

Förvaltning av vargstammen i renskötseområdet 3.1.

Renbeteslagsföreningen, sametinget, de regionala viltvårdsråden i Kajanaland och Uleåborg påpekar att det är viktigt att man begränsar vargstammen i renskötseområdet. Enligt renbeteslagsföreningen och sametinget ska man årligen reservera tillräckliga anslag för att ersätta skador orsakade av stora rovdjur.

Enligt Forststyrelsens naturtjänster innehåller planutkastet inte några tydliga riktlinjer när det gäller renskötseområdet. Ytterligare ska Forststyrelsen nämnas som en organisation som utför uppföljning i synnerhet i norra Finland. Finlands naturskyddsförbund anser att reproducerande flockar också borde finnas i Lappland. Även WWF Finland, Tapiola rf, Luonto-Liitto och Pelkosenniemen luonnonsuojeluyhdistys anser att reproducerande vargpar också kunde finnas i renskötseområdet.

Renbeteslagsföreningen vill gärna förbjuda fotograferingen av stora rovdjur vid åtel i renskötseområdet eftersom det ökar antalet renskador på lokal nivå.

Skogsvildren 3.2.

Finlands viltcentral konstaterar att det är viktigt att på ett pragmatiskt sätt dra upp riktlinjer för förhållandet mellan skyddet av varg och skogsvildren. Enligt Finlands miljöcentral måste man eventuellt se över det totala jakttrycket på stora rovdjur för att kunna skydda skogsvildren. Det kan innebära att rentav hela vargflockar måste avlägsnas efter att vargstammen uppnått en gynnsam skyddsstatus.

Forststyrelsens jakt- och fisketjänster anser att det är viktigt att skyddet av skogsvildren behandlas som en specialfråga i samband med förvaltningen av vargstammen. Enligt jakt- och fisketjänsterna ska man i förvaltningsplanen överväga de möjligheter som artikel 16 i habitatdirektivet ger för att minska vargens predation på skogsvildren.

Södra Österbottens förbund anser att det är viktigt att förvaltningsplanen för beståndet av skogsvildren har beaktats vid beredningen av förvaltningsplanen.

Vissa av de regionala viltvårdsråden tycker att förvaltningsplanens riktlinjer ska dras upp med beaktande av projektet Metsäpeura Life. Alternativt kan man konstatera att beståndet av skogsvildren kan behöva skyddas genom att reglera älg- och vargstammen. Några landskapsförbund, organisationer och revirsarbetsgruppen i Lieksa har gett kommentarer om skogsvildren.

SLL konstaterar att jakt på varg inte kan godkännas med den anledningen att man vill skydda skogsvildrenen förrän vargstammen uppfyller kravet på minsta livskraftiga population och skogsvildrenen har fridlysts från jakt.

Vildhundar och varghybrider i naturen 3.3.

Remissinstanserna har lämnat kommentarer om varghybrider, vildhundar och utplantering av vargar, vilka i huvudsak är positiva.

Enligt Nylands regionala viltvårdsråd är åtgärderna för att avlägsna varghybrider långsamma och byråkratiska. Finlands Jägarförbund förutsätter att man i Finland börjar tillämpa de nyaste forskningsmetoderna som bevisar renrasigheten samt vidtar effektiva åtgärder för att avlägsna varghybrider i generationerna 1 – 4 från naturen. Naturresursinstitutet föreslår några preciseringar i fråga om varghybrider.

Djursjukdomar 3.4.

Livsmedelsverket och Naturresursinstitutet föreslår vissa preciseringar i kapitlet om sjukdomar.